Lola Maria Ţambrescu Ciupeiu
Album de familie
Editura LIMES
a».
Coperta de Bogdan C'reţu Editor : Mit cea Petea
Nicolae Ţămbrescu
DISTRIBUTOR SC BRAINS RICHNESS &CROSS IMPEX S A Bucureşti
C Editura "1 .NIVERSUL NOSTRU" Bucureşti şi autoarea
Editura LIM ES-Cluj-Napoca ISBN 973-38962-4-3
Consilier editorial : Nicolae Ţămbrescu Editura "l ni versul
Nostru" Bucureşti OP I - 669
- Str. Matei Millo nr. 10 - iei. : 092738742 n 14204797.
În atenţia domnului Nicolae Ţămbrescu
Pentru nepotul meu, Felix.
Cu mult drag, Lola 23 aprilie 2000
Ziua de Florii
Dedicaţie:
"Strămoşilor mei, care au Aşteptat răbdători să-i scot
La lumină."
CUVÂNT ÎNAINTE

întotdeauna am avut un adevărat cult pentru carte, se vede că am moştenit dragostea pentru cuvântul scris de la tata, dragoste care vine de undeva de foarte departe, din moşi-strămoşi.

Am citit mult în viaţa mea, e drept, am şi avut condiţii, bibliotecile din Cluj mi-au stat la dispoziţie, timp am avut, şi, aşa, vorba proverbului :

"Pofta vine mâncând, cu cât citeşti, cu atât ţi se dezvoltă curiozitatea să ştii mai mult."

La mine nu o să vedeţi o carte cu foi îndoite sau însemnate, zdrenţuite sau mâzgălite. întotdeauna rn-am folosit de un semn de carte şi cartea era învelită, ca sa nu se murdărească. Nu erau televizoare şi nu puteai să te informezi decât din cărţi.

Am iubit întotdeauna cartea, şi acuma, când văd cu câtă trudă se scrie o carte, dragostea mea a crescut în intensitate.

Povestirile cuprinse în acest volum au "dospit" zeci de ani în memoria mea, auzite in copilărie de la părinţi sau citite în memoriile tatălui meu.

Sfârşitul de secol şi de mileniu m-au hotărât să scot la iveală câteva. Cu multă zgârcenie (care nu mă caracterizează) am prezentat câteva dintre ele, cu diferite ocazii.

Recunosc că unele dintre ele conţin printre rânduri şi o morală -- se pot trage învăţături - dar cred că nu e nimic rău în asta, ba dimpotrivă, trebuie să ne obişnuim să învăţăm din greşeli. Am dedicat acest volum strămoşilor mei, din veneraţie pentru ei, şi pentru că despre ei este vorba în acest volum.

Poate vă veţi întreba de ce este aşa de mic volumul.

Răspunsul este simplu : din mai multe motive.

în primul rând, pentru că a trebuit să mă restrâng la un număr redus de pagini, dar sper că vor mai urma alte două

volume.

Pe urmă pentru că tare aş vrea ca acest volum să fie citit şi de tineri, şi cum ei au timpul limitat. îşi petrec multe ore la calculator sau televizor, m-am gândit că o ediţie de buzunar va fi binevenită, pentru că se citeşte repede.

Acestea nu sunt nişte scuze, ci doar explicaţii ale apariţiei prezentului volum.

Multă vreme m-am gândit că dacă există un Sadoveanu, un Agârbiceanu, Galaction şi ceilalţi monştri sacri ai prozei româneşti - să nu-i uit pe Rebreanu sau Caragiale - nu mai este necesar să se mai scrie nimic.

Acum recunosc că am greşit, pentru că scrisul lor trebuie dus mai departe, trebuie continuat, nimic nu stă pe loc, totul este în continuă mişcare şi transformare.

Acest mic volum este rodul schimbării radicale a punctului meu de vedere, a noii mele viziuni, după care, cine crede că are ceva de spus, să spună !

AUTOAREA Cluj-Napoca, 11 august 1999 Ziua Eclipsei Totale de Soare

ARBORELE GENEALOGIC

Eu nu mi-am cunoscut bunicii, nu sunt dintre fericiţii copii alintaţi de bunicii lor. Cum era să îi cunosc, când tata nu era căsătorit când i-au murit părinţii, iar mama avea doar 6 luni când a murit bunicul.

Singura bunică dinspre mama a trăit până în 1945, dar nu destul de mult ca s-o pot cunoaşte şi eu.

Pe ea o cunosc cel mai bine din poze: mărunţică, în portul ei popular - catrinţă şi ie - pe care nu l-a schimbat pe haine orăşeneşti, deşi a trăit aproape 30 de ani în oraş şi a avut copii “domni”.

Tata iarăşi îmi sare în ajutor cu memoriile lui şi datorită acestora ştiu şi cum se numea străbunicul - deci, merg cu o generaţie în urmă.

Acum n-o să fac altceva, decât voi reda câteva pagini din memoriile tatii:

“Ţămbrescu Grigore Nicolae, născut la 3 aprilie 1905 în comuna Şirineasa, judeţul Vâlcea.

Comuna Şirineasa, judeţul Vâlcea, a început să se formeze in jurul anului 1700, în timpul domnitorului Munteniei, Constantin Brâncoveanu. înainte de anul 1700 , era o moşie ce aparţinea domnitorilor, urme ce poate că mai există în apropierea Şcolii Generale Şirineasa (şcoala veche, care se află acum la Muzeul Satului din Bujoreni -jud. Vâlcea n.a.).

Tata s-a numit Grigore D. Ţămbrescu născut în anul 1862, 14 ianuarie, fiul subinginerului Dumitru Dincă Ţămbrescu şi a lui llinca Stanca.

Dincă Ţămbrescu (străbunul Ţămbrescu n.a.) în 1821 a facut parte din armata lui Tudor Vladimirescu.

Mama s-a numit Mana Niţă Popa Vlad şi fiica Constantinei şi s-a născut in anul 1868, februarie 26.

Bunicul Niţă a fost înfiat de Preotul Vlad din familia

Trăistaru din Băbeni.

Tata a avut 4 fraţi - 2 băieţi şi două fete, iar mama la fel.

Mama a fost fată de preot şi soră de preot.

De câte ori mama (adică bunica, n.a.) avea vreun necaz, mergea la fratele ei, la Mănăstirea Bistriţei - Vâlcea, unde acesta era călugăr, şi se sfatuia cu el.

Tata a decedat la 28 Decembrie 1922 şi mama la 24 februarie 1926.

Am avut şase fraţi - cinci fraţi şi o soră (în prezent nu mai trăieşte nici unul, n.a.).”

Ce uşor a fost doar să copiez ce a scris tata, şi uneori să comentez.

Tata îmi spunea întotdeauna că eu seamăn cu bunica Maria, al cărui nume îl port si că seamăn şi la ten cu ea (aveam in copilărie şi tinereţe tenul foarte alb), astfel că datorită albeţei bunica Maria era poreclită şi “Gulia”.

Nici nu vă daţi seama ce emoţii mă cuprind şi cu câtă greutate scriu aceste rânduri, greutate ce survine din faptul că trebuie să caut adânc in cufărul cu amintiri, la figurat bineînţeles, şi să înving sfiala care mă cuprinde când vorbesc de străbunii mei, care au trăit la începutul acestui secol.

Acum, când am ajuns la o vârstă a “înţelepciunii”, când îţi pui întrebări despre rostul tău în aceasta viaţa trecătoare, mă gândesc, că tocmai de aceea am supravieţuit accidentelor şi bolilor, ca să pot scrie rândurile acestea.

Povestirile cuprinse în această carte le-am auzit, multe dintre ele, copil fiind, şi le-am purtat cu mine zeci de ani.

Se vede că a sosit timpul să mă despovărez de aceste amintiri, aşezându-le cuminte între două coperţi cartonate.

Nu am nici o fotografie a bunicilor dinspre tata, aşa că pot numai să-mi închipui cum arătau.

In schimb am poze ale bunicilor dinspre mama - o singură poză a bunicului Adam, care cred că a ajuns pe la vară-mea din Constanţa, şi multe poze de-ale bunicii Elisabeta.

Safta, o femeie mărunţică, subţirică, atât de mândră în portul ei popular de la Orăştie! In toate fotografiile ea iese in evidenţă, înconjurată fiind de rudele ei, toate în hainele orăşeneşti elegante. Femeia aceea mărunţică se vede că avea o voinţă de fier şi era foarte îndârjită, că i-a crescut şi i-a aşezat la casele lor pe toţi cei patru copii: Gheorghe, Ana, loan şi Opreana.

Eu sunt fiica mai mică a fiicei mai mici - nu vi se pare o simetrie perfectă ?

Multă vreme nu mi-am dat seama ce mă leagă pe mine de mama, ştiut fiind că eram mai apropiată de tata - dar constatarea de mai sus a venit ca o revelaţie: in familia mea ocup acelaşi loc pe care îl ocupa mama în familia ei. Şi tocmai eu înţeleg ca o datorie să scriu toate aceste lucruri. Hotărât lucru, nimic nu este întâmplător pe lumea aceasta şi lucrurile au o simetrie perfectă, pe care mâna omenească nu o poate realiza.

Am mai spus undeva că mama ii spunea unchiului Gheorghe ''nene" şi îl saluta 'Săru- mâna!" Pentru că era mai mare decât ea cu 14 ani, cred. Foarte interesant - cei trei fraţi mai mici au plecat în lumea celor drepţi în interval de 9 luni în acelaşi an: 1977 - in 9 octombrie unchiul Ionel. în 30 decembrie mama şi în iunie, la Constanţa, mătuşa Anuţa, care era şi naşa mea de botez.

LA MAREA UNIRE

în anul de graţie 1918, când Transilvania s-a unit cu România, pe străzile Clujului putea fi văzută o femeie mică la statură, îmbrăcată în port popular alb-negru, însoţită de patru copii:

Gheorghe de 20 ani, Anuţa de 10 ani şi Opreana de 6 ani.

Ea venea de la Căstău - Orăştie, era văduvă, îşi vânduse toată averea şi vroia să se mute în capitala Ardealului, ca să fie cât mai departe de locurile natale şi mai ales de o anumită persoană de care îi era frică. De fapt, Safta lui Cătăniciu fugea împreună cu copiii ei din locurile unde se născuse şi îşi avea strămoşii, de frica unei răzbunări.

Cea mai mică dintre copile nu îşi cunoscuse tatăl pentru că acesta murise la vârsta de 42 de ani - pe când ea avea numai şase luni - în condiţii misterioase.

Mama mea, căci despre ea este vorba, îmi spunea mereu că ea nu spusese niciodată "tata", pentru că tatăl ei a murit când ea era mică, - deci prin noiembrie 1912 - şi ea nu l-a cunoscut.

F. rai el ui mai mare - Gheorghe - îi spunea "nene" şi îl saluta cu "Săru-mâna!", fiind cu 14 ani mai mare decât ea.

Opreana era născută în 24 mai 1912, zodia gemenilor şi avusese o soră geamănă. Mama lor le pusese un leagăn între doi pruni şi sora lor, Anuţa, care avea 12 ani, le legăna.

Intr-o zi, Anuţa supărată că nu poate să se joace cu alte fete, pentru că trebuia să-şi legene surorile, a împins mai tare de leagăn. Acesta s-a răsturnat şi din el a căzut în iarbă sora mamei. Aceasta nu a murit imediat, dar i-a apărut o gaură în spate de la lovitură şi după un timp a decedat.

Se spune că gemenii care rămân singuri au puteri vindecătoare şi sunt sigură că este aşa pentru că mama era solicitată de prietene să le facă frecţie, pentru că se simţeau mai bine după aceea.

Revenind la femeia îmbrăcă într-un frumos costum popular: catrinţă neagră, ie strălucitor de albă, însoţită de cei patru copiii, trebuie să spunem că în scurt timp ea şi-a găsit o casă "Intre Ape" (Plopilor) şi a cumpărat şi o maşină pe piaţă, adică un autobuz - în care fiul cel mare era şofer, iar fata mai mare taxatoare.

Cluj-Napoca, 24 iunie 1998

DRAGOSTE DE TATĂ

Mama nu a înţeles niciodată legătura puternică care era între mine şi tata, întotdeauna mi-a reproşat că eu îl iubesc mai mult pe tata. N-a înţeles de ce eu îl admiram atât pe tata

- care era un om foarte deştept, foarte cumpătat, nu vorbea mult, dai' vorbele lui cântăreau greu, văzuse multe la viaţa lui şi ştia multe; n-a înţeles zic, pentru că ea nu a cunoscut acest sentiment, pentru că tatăl ei, bunicul Adam a murit când ea avea doar şase luni.

Mama îmi spunea că ea nu a zis niciodată "tata" şi îi spunea fratelui ei mai mare "nene" şi "Săru-mâna". Mi-a povestit că eu nu am aceiaşi naşi ca fraţii mei mai mari - eu fiind mezina familiei, copil făcut la bătrâneţe, că am fost fată şi nu băiat.

Deşi până la mine părinţii mei avuseră doi băieţi şi două fete : Eugen, Marioara, Zoe, Nicolae, din care mai trăiau doar Zoe şi Nicolae (ceilalţi doi au murit de mici), tata mai vroia un băiat, ca să-şi asigure descendenţa şi pentru ca am fost fată, nu l-a interesat soarta mea şi nu m-a dat să mă boteze colonelul Eugen Gavrilescu, naşul de cununie al părinţilor mei şi de botez al fraţilor mai mari şi naşa Zoe.

Intr-o bună zi, văzând mama că eu nu am şansa de a fi botezată de ilustrul ei naş (al cărui subaltern era tata), m-a luat împreună cu sora sa şi m-au dus la biserică să mă boteze.

Când am crescut, eu am întrebat foarte mirată de ce naşa mea este mătuşa Anuţa, sora mamei şi nu naşul Gavrilescu şi mama mi-a spus povestea de mai sus.

Am fost foarte contrariată şi l-am întrebat pe tata dacă este adevărat că n-a vrut să mă vadă pentru că eram fată şi nu băiat, dar tata a spus că mama şi mătuşa vorbesc prostii şi să nu cred ce
spun.

Realitatea însă rămâne realitate: eu nu am aceiaşi naşi de botez ca şi fraţii mei mai mari şi explicaţia poate fi cea dată de mama.

Aşa cum se întâmplă întotdeauna cu copiii mai puţin doriţi, mi s-a spus că am fost un copil cuminte, că nici nu se ştia că este un copil mic în casă.

Şi pentru că fiecare om are rolul lui în^viaţă şi mezinul are un rol hotărâtor in soarta unei familii, cel puţi/loveşti, se vede că eu am un rol precis să nu las să dispară atâtea lucruri deosebite pe care le-am auzit în legătură cu înaintaşii mei şi acum când am rămas aproape singură, pentru că fratele meu este prea departe, să le aştern pe hârtie.
Cluj-Napoca.25 martie 1998 Buna Vestire
ÎNTOARCEREA

Bunica mea a avut de două ori gemeni: mama mea a avut o soră geamană care a murit mică ¡ntr-o întâmplare pe care o s-o povestesc cândva.

Pentru că nimic nu este lăsat în voia întâmplării pe lumea aceasta, mama era născută exact în zodia gemenilor. în 24 mai.

De atunci nu au mai apărut gemeni in familia mamei, care număra patru fraţi : două fete . doi băieţi şi suntem deja la a treia generaţie, dar în aceasta găsesc eu explicaţia faptului că ador gemenii. care sunt de acelaşi sex şi seamănă

leit.

Aştept cu nerăbdare să se nască din nou în familia noastră gemeni, acum. când vin pe lume tot mai puţini copii şi populaţia îmbătrâneşte.

Dar m-am luat cu vorba şi eu altceva vreau să povestesc.

Am mai spus cândva că mama a rămas fără tată la numai şase luni, când bunicul Adam a fost omorât de un văr de-al lui pentru uri capăt de avere şi bunica şi-a crescut cei patru copii singură, tară să se mai căsătorească şi i-a aşezat la casele lor. Lucru cert este că mama era copilul preferat al* bunicii, care a răsfaţat-o şi a iubit-o, ca ea să nu simtă lipsa tatălui.

Astfel că între cele două s-a născut un sentiment atât de profund, încât a dăinuit cât timp a trăit mama.

Eu nu am cunoscut-o pe bunica, o ştiu numai din poze, în portul popular de la Orăştie - catrinţă şi ie - port, pe care nu l-a schimbat pe haine orăşeneşti, deşi avea copii "domni".

Cum spuneam, bunica s-a dus la strămoşi cu câţiva ani înainte de-a mă naşte eu.

Mi s-a spus că a supărat-o mătuşa cu ceva şi atunci bunica a paralizat. Erau în refugiu la Sibiu, parcă, sau la Orăştie, mai precis, şi mama nu era acolo.

Atâta ştiu că bunica n-a putut muri până nu a apărut mama dar nici atunci nu a murit pentru că mama nu a lăsat-o.

A început s-o scuture şi să o strige şi a întors-o pe bunica de pe ultimul drum.

Aceasta şi-a revenit şi a spus:

-"Ei, dragul mamei, greu păcat ţi-ai făcut

- De ce nu m-ai lăsat să mă duc ?"

Bunica a mai trăit vreo două săptămâni şi pe urmă, când i-a venit vremea să plece, mama a ieşit din casă şi s-a plimbat pe câmp. Acum, când scriu, îmi dau seama că şi eu, ca şi mama, sunt mezina familiei.

Cluj-Napoca, 25 martie 1998 - Buna Vestire

TAINA SPOVEDANIEI

Era în primăvara anului 1913. Pe poteca care ducea peste pod, la biserică mergea o femeie mărunţică, îmbrăcată în frumosul port populai- din zona Orăştiei: catrinţă neagă, ie strălucitor de albă.

Femeia, trecută de prima tinereţe, făcea paşii mici şi uşori, dar hotărâţi, iar în mersul ei se putea lesne observa că era hotărâtă, chiar aprigă.

Ajunsă la biserică, lua loc în strană, că doar nu degeaba era verişoară bună cu părintele.

Plină de evlavie, asculta ca în fiecare duminică slujba, cânta şi ea, iar când biserica începu să se golească, ieşi uşor şi îl aşteptă pe preot, să vorbească cu el.

Când o văzu, preotul o întâmpină cu cuvintele:

- Dumnezeu să primească rugăciunile noastre, Safta, iar ea răspunse:

- Dumnezeu să primească, vere părinte, cu sfială, lăsându-

şi în jos ochii acoperiţi cu nişte gene lungi, negre.

- Vere părinte, am venit să-ţi amintesc că duminica viitoare punem parastas de un an pentru Adam.

- A trecut un an, Safto ?

- A trecut, părinte, şi eu tot nu am aflat cine mi-a omorât bărbatu', de am rămas io singură să cresc patru copii, că pe geamăna Oprenii a dus-o taică-său cu el, să nu-i fie urât singur pe cealaltă lume. Când mă gândesc la el, că era un om ca un brad, mă tot întreb ce păcate o fi avut el de ispăşit, de a murit de moarte năpraznică la numai 42 de ani.

Atunci mă gândesc la ce mi-a zis regretatul socru-meu, Dumnezeu să îl ierte, că a vândut o pereche de boi şi l-a trimis pe
Adam. când a împlinit 21 de ani. la Blaj. la seminar, să se facă popă. Adam a stat la Blaj pană i s-au terminat banii, apoi a venit acasă la avere.

Dacă nu ar fi avut firea petrecăreaţă pe care a avut-o, acuma ar fi trăit, şi eu aş fi fost preoteasă. Dar aşa, cine ştie, poate l-a mâniat pe Dumnezeu de a avut aşa un sfârşit, şi, ştiu eu, aşa i-o fi fost scris. Acum el se odihneşte, şi eu am rămas să le fiu copiilor şi mamă şi tată. dar ce să fac. mă rog lui Dumnezeu să-mi dea putere să răzbesc.

- Vere părinte, atunci să ştii că punem parastasul de un an după Adam. duminica viitoare.

- Bine. Safta. fu liniştită că vom face cele trebuincioase sufletului vărului Adam. să-şi găsească liniştea acolo unde-i şi tu roagă-te. că te ştiu femeie vrednică şi cu frica lui Dumnezeu şi creşte-ţi copiii cu credinţă. Ce repede a trecut anul, de când l-am găsit in râpă pe bietul văr Adam. lovit in cap cu o secure de o mână criminală. Nici acum nu am uitat cum se uita de rugător cu ochii lui mari. albaştri, de parcă nu înţelegea ce i s-a întâmplat. In cele două săptămâni cât a mai trăit, iară grai mai mult mort decât viu.

- Dumnezeu s-a îndurat de el, Safta, şi l-a chemat la el. că decât să fi trăit aşa. de te apuca mila să v ezi ce a ajuns din el. mai bine aşa. Şi să ştii că la Blaj amândoi am fost şi uită-te că eu am ajuns preot, dar Adam s-a întors la avere.

Au trecut cinci ani de la moartea soţului ei, Adam a lui Vizăr şi Safta a făcut cele rânduite în fiecare an pentru sufletul mortului. In cel de-al cincilea an Safta s-a dus din nou la biserică şi l-a aşteptat după slujbă pe părintele, ca să ii amintească de parastas.

- Vai. vere părinte, zise ea. au trecut cinci ani. şi oricât am încercat în sus şi jos. n-am aflat nimic, şi îl visez pe Adam şi îmi cere să nu îl las nepedepsit pe faptaş şi se uită aşa de rugător la mine cu ochii ăia ai lui mari şi albaştri, că mi se rupe sufletul, şi atunci mă trezesc şi fug la pătuţul Oprenii. o strâng în braţe şi
plâng, plâng, plâng, că ea niciodată nu va spune "tata".

- Ei, Safta, Safta. ce mă împingi să fac, dar nu te pot auzi văitându-te. Du-te acasă, pregăteşte-te de parastas şi

după ce pleacă toata lumea, o să vorbim ceva amândoi.

Safta îl privi nedumerită pe părintele, apoi în suflet îi încolţi o bănuială: "Precis părintele o fi aflat ceva şi o să-mi spună".

Aşa a şi fost. După ce a plecat toată lumea, părintele i-a spus Saftei cine i-a omorât bărbatul, şi că a aflat chiar din gura făptaşului. Ia un an după omor. când acesta având remuşcări mari s-a dus şi s-a spovedit. Taina spovedaniei l-a oprit să-i spună ce a aflat, dar n-o mai poate auzi văicărindu-se şi îi spune, deşi n-ar trebui să spună nimănui ce a aflat la spovedanie.

Cam la un an după moartea lui Adam, părintele s-a pomenit - cu vărul Ghideon că îl roagă să îl spovedească.

- Părinte, vreau să mă spovedesc, că nu mai pot îndura taina ce mă apasă. Să ştii ca eu l-am lovit pe vărul Adam cu securea în cap, pentru că la crâşmă a început să se certe cu mine pentru gradina aceea de pe coastă, că am intrat şi în partea lui, de parcă n-ar avea atâta avere. Eu eram băut şi l-am urmărit când a trecut podeţul către casă şi cum aveam la mine securea, că fusesem în ziua aceea la tăiat lemne în pădure, i-am dat cu latul în cap, el s-a clătinat şi a căzut de pe podeţ în râpă. M-am speriat şi am luat-o la fugă, dai- nu am crezut că l-am lovit aşa rău. Când a murit am ştiut că de la acea lovitură i s-a tras şi n-am spus nimănui nimic până acum. Dar acum nu mai pot tăcea, că îl visez noaptea şi mă scol lac de apă şi te rog să-mi faci nişte slujbe.

- Greu păcat ţi-ai făcut. Ghedeoane, că ai luat viaţa vărului nostru Adam, dar eu m-oi ruga pentru tine şi Dumnezeu să te ierte în mare mila Sa.

- Acum că ai aflat, Safto, ce ai de gând să faci?

- M-oi duce la Deva şi l-oi da în judecată, să meargă la ocnă, ca un ucigaş ce este.

Aşa a făcut Safta, şi după câteva săptămâni Ghedeon s-a pomenit cu poştaşul că îi aduce o hârtie de la judecătoria Deva, în
care era acuzat de omor. Ghideon nu înţelegea cum a aflat Safta că el este făptaşul, dar a pândit-o pe drum şi când a întâlnit-o singură, i-a spus:

- Dacă nu te duci să-ţi retragi plângerea, să ştii că te omor şi pe tine, că şi aşa fac ocna, şi îţi rămân copilaşii pe drumuri.

Safta s-a speriat, şi oricât de dârză se ţinea, s-a dus la Deva şi a retras plângerea, apoi şi-a vândut toată averea, şi-a luat copilaşii şi până în oraşul Cluj nu s-a oprit.

Era în 1918, la Marea Unire.

Cluj-Napoca, 1 septembrie 1997

NOROCUL SOLDATULUI

L-am întrebat pe tata, foarte mirată, de ce are el în stânga frunţii vena aşa de umflată, că eu nu am văzut la nimeni aşa ceva, şi iată ce mi-a povestit:

"Era în primăvara anului 1942 şi mă deplasam cu corpul 6

Armată în Rusia, lângă Harkov. De acolo trebuia să ne retragem în Abganerova, pentru că armata sovietică pregătea o mare ofensivă. Armata română lupta atunci alături de armata germană împotriva ruşilor. Noi, cei de la Comandament, ne-am îmbarcat în nişte camioane, împreună cu materialele şi armamentul din dotare.

Eu am nimerit chiar pe roata din spate a camionului şi la fiecare groapă săream în sus şi mă zdruncina zdravăn. In comandament aveam un coleg, care suferea cu căile respiratorii. îl chema Petre şi era de undeva de lângă Focşani. Petre s-a înghesuit între alţi colegi, în mijlocul camionului unde stăteau mai înghesuiţi. La un moment dat l-am auzit pe Petre că mă strigă:

- Măi, Niculaie, lasă-mă în locul tău, că nu mai am aer să respir.

- Te las. măi Petre, cum să nu te las, hai să schimbăm locurile, că pe mine m-a zdruncinat destul hardughia asta, şi eu pot sta şi la înghesuială, că nu am nimic.

Am schimbat cu greu locurile şi am mers aşa caim o jumătate de oră. Dintr-o dată deasupra noastră s-au auzit nişte avioane ruseşti, care au început să ne bombardeze. Şoferul a început să meargă în zig-zag, dar era câmp deschis şi nu putea face nimic. O bombă a căzut în spatele camionului, exact unde stătusem eu şi unde acum era Petre. N-am apucat să văd decât cum roata camionului sărea în aer cu Petre cu tot şi în momentul următor m-am hotărât să sar în şanţ. Nu ştiu cât am zăcut în şanţ, dar când m-au găsit nişte camarazi şi m-au dus pe braţe la un spital de campanie, aflat la câţiva kilometri, primul lucru care l-am văzut când mi s-a adus oglinda, a fost faptul că în stânga frunţii aveam o venă aşa de groasă ca degetul mic.

Celelalte probleme care le-am avut în urma căzăturii s-au rezolvat, dar vena aceasta a rămas aşa groasă, pentru ca să-mi aduc aminte cât voi trăi. că puteam fi eu in locul lui Petre.

De, norocul soldatului !”

Cluj-Napoca, 17 septembrie 1997

MEMORIILE TA TU

Ce bucuroasă am fost când am găsit memoriile tatălui meu, care, deşi neterminate, conţin şi arborele genealogic şi amintirile de pe front, pentru că tatăl meu a fost militar de carieră, a fost invalid gradul 1 şi veteran. Memoriile se credeau pierdute, de când fratele meu s-a mutat, dar, după câţiva ani buni s-a găsit caietul între alte cărţi din bibliotecă.

Ce scris frumos avea tata !

Parcă picta, nu scria.

Şi ce păcat ca eu nu am moştenit scrisul lui, l-a moştenit fratele meu, eu am moştenit scrisul mamei, astfel încât toată lumea îmi spune că am scris de doctor (să-mi fie iertată comparaţia).

Scria tata în memoriile lui că toate confidenţialele

(înţeleg scrisorile) le scria el cu mâna. Cred şi eu, cu un asemenea scris. Şi ce memorie avea tata i Pe toţi şefii, colegii şi subalternii lui îi ştia pe nume şi i-a trecut în memoriile lui şi eu îmi fac o datorie de onoare de a-i aminti pe cei din Corpul 6 Armată Cluj:

General-Şef de Stat Major Mihăilescu Nicolae General divizie Hamza Alexandru
General Şoarec Nicolae
General BrătuianuNicolae
General Stratilescu
General Ivaşcu
Colonel Gavrilescu Eugen (naşu' tatii)
Colonel Rădulescu

Şi mulţi alţii, militari de carieră, cu o ţinută deosebită, plecaţi toţi dintre noi.

La 1 Martie 1939 tata a plecat "pe zonă" iar in 2 septembrie 1940 mama s-a refugiat cu sora mea Zoica din Cluj la Sibiu, în urma Dictatului de la Viena.

A rămas la Cluj aproape toată gospodăria şi nimeni niciodată nu ne-a despăgubit de pierderea suferită.

în septembrie 1941 Corpul 6 Armată a plecat pe front, tata avându-1 ca şef pe colonelul Romcescu Victor, care participase la Primul Război Mondial împreună cu unchiul Costică, fratele mai mare al tatii.

în urma unui incident avut cu un ofiţer german, tata a fost trimis pe frontul de Est şi a găsit unitatea la Pavlograd, lângă Harkov.

în 15 august 1942 s-au dat lupte grele şi românii au început. în 17 noiembrie să se retragă în Abganerova.

Mergând la semnat acte la generalul Dragalina l-a auzit pe acesta spunând coloneilor Raşcu Damian şi Gruiţa Teodor să se ia măsuri de retragere a materialelor la Katalovikovo, pentru că Armata Sovietică pregăteşte o mare ofensivă.

în retragere, din cauza conservelor şi a apei, tata s-a îmbolnăvit de icter, a fost tratat de un doctor neamţ cu vin fiert, dar a rămas cu o hepatită cronică şi mi-a transmis şi mie sensibilitatea hepatică.

Corpul 6 Armată la înapoierea de pe front s-a stabilit la Sibiu.

în Est au trecut prin localităţile: Odesa, Nikolaev, Dneprovpetrovsk, Tiraspol.Tighina.

La 23 august 1944, duminică seara la ora 19, Corpul 6 Armată sub comanda Generalului Ghirghiade cu colonelul Ursache şi maiorul Neamţu Grigore, a debarcat la Alba-lulia în locul Diviziei 2.

în 5 septembrie 1944 a sosit plicul strict-secret de declarare a războiului contra Germaniei şi Ungariei. în 23 septembrie 1944 Armata I şi a IV-a au primit ordin de deplasare în vest, pentru trecerea Tisei, aşa că s-a opus rezistenţă până la sosirea trupelor sovietice, conduse de mareşalul Malinovski.

Menţionez că Armata a IV-a era condusă de generalul Dăscălescu Petre, Corpul 6 Armată de generalul-colonel Şova Nicolae.

Tata a fost trecut în rezervă pe 8 august 1947, clasat ca invalid de război, iar în 10 februarie acelaşi an m-am născut eu.

Cluj-Napoca, 8 iulie 1998

DRA (iOSTE DE ARTIST

Mare lucru şi dragostea asta !

Multă lume a nenorocit, mai multă decât a fericit.

<and spun asta, mă gândesc la vară-mea, artista, care n-a avut imun in dragoste Frumoasă era, talentată şi mai, deşteaptă, i. ,i pun a iot II a avut noroc Ia bărbaţi. Acum e bătrână şi e cu ii ii. di II li.ulmi «lai ciil a pătimii, sărăcuţa.

[1] u ' imniii|>il i and s-a căsătorit ea prima dată. Frumos

I*•[1] ** < *•(>• i*' mi!• a ui 11 onios, dai slab la minte.

i i mi im In . I (iil ¡ulmiMim. era un bărbat brunet, cu părul

.. , • ii .1.11 t.II», in, ni il< lupt nici vara mea nu e înaltă,

II li iMHiiHll i M IMltM*

i iau m | m I.. l.i.iii. Iuimio'I .i) i n ImimMrt i ii iui pAi negru !""i. * l*u Mii«* iMi i .iiiiiuiipeiiţi i u nişte ii < yiun.i mit a <)\ lotundă şi cu

• [1] *uiiil H . ni a mea trebuia . !... iiiiiii «ui)Mu i mu proba-

* ^»iiilu i ii,t ,, iiluu^o urâtul

! . i i,n ,1, [1]j-iii¡1 lumii slo-

(t iu l il, .mu pleacă in turneu,

Intr-o zi o vecină îi spune:

- Nu vă supăraţi, doamnă, văd că sunteţi prietenă cu doamna aceea blondă, dar ea vine şi în lipsa dumneavoastră la domnu'.

- Nu se poate, zise doamna Mihuţ, cred că vă înşelaţi !

- Doamna Ileana, poate că eu mă înşel, dar aţi face bine să verificaţi ce v-am spus eu !

Zis şi făcut, vară-mea îl anunţă pe frumosul ei soţ că pleacă în turneu, îşi face bagajele şi se duce la o prietenă.

Ca de obicei, Vicky vine să-i alunge singurătatea, dar, surpriză, pe la ora 4 dimineaţa se aude o cheie 111 uşa şi apare Ileana cu maică-sa, adică mătuşa-mea.

Ce a urmat este lesne de înţeles şi vară-mea s-a despărţit de frumosul şi infidelul aviator. După câţiva ani l-a cunoscut într-un cerc de artişti pe Biţu. avocat, compozitor, supranumit de mătuşa mea "Gorila", pentru că era înalt de vreo doi metr i şi slab.

Mare dragoste, mare, amândoi erau la a doua căsnicie, amândoi erau trecuţi de 30 de ani. Spre deosebire de Luţu, care îşi saluta soacra (deci pe mătuşa mea) cu "Salut!" şi

deci era un mojic, Biţu era un aristocrat fin, care avusese parte de o educaţie aleasă, dar ai cărui părinţi erau despărţiţi, iar tatăl era la a doua căsătorie.

Spun asta pentru a face legătura cu cele ce urmează, pentru că nimic nu-i întâmplător pe lumea asta şi nimic nou sub soare, totul se repetă ciclic.

Deci, dragoste mare, încântate atât fata, cât şi mama, care era primiţă şi respectată în casă cum se cuvine.

Au trecut câţiva ani buni, mergeam şi eu pe la ei, că stă-team aproape, eram primită cu multă dragoste şi, cum între timp devenisem domnişoară drăguţă şi cocheta, toată lumea din casă mă copleşea cu atenţii.

Intr-o vară, eu eram deja studentă, am trecut pe la mătuşa, înainte de a pleca în vacanţă şi mătuşa era foarte supărată.

Mi-a povestit că Ileana era în turneu la Bucureşti, trebuia s-
0 facă la întoarcere artistă emerită, îl lăsase pe Biţu acasă, cu în
ţelegerea ca la sfârşitul turneului să treacă prin Bucureşti, s-o ia şi pe ea şi să meargă împreună la mare.

Biţu, însă, a plecat cu avionul direct la Constanţa, fară să se oprească la Ileana la Bucureşti, şi fară a fi singur, ci însoţit de o frumoasă profesoară de engleză.

Ileana a aflat şi. în seara premierei, a rămas singură în cameră şi şi-a tăiat venele. Norocul el că a bătut la uşă o colegă. Ei i s-a părut dubios că nu răspunde, a chemat administratorul şi au spart uşa.

Nu i-a fost să moară din dragoste, dar "adio" artistă emeri-tă, iar la încheietura mâinii stângi de atunci poartă o brăţară mare, de aur.

Lucru mare şi dragostea asta !

Cluj-Napoca, 15 septembrie 1997

SORA MAI MARE

Ce bine este să ai o soră mai mare care să aibă grijă de tine!

Dai- ce rău e când o pierzi, chiar când ai mare nevoie de ea !

Trebuie să ştii că şi de acolo unde este, ea îţi poartă în continuare de grijă. Altfel nu îmi explic cum am scăpat de atâtea, chiar când medicii se îndoiau că aş mai avea o şansă de scăpare.

Intr-o noapte, cam după doi ani de când a plecat dintre noi, am visat-o. Nu era frumoasă, cum era în viaţă, ci neagră la faţă de supărare. S-a aşezat pe canapea, la picioarele mele, s-a uitat urât Ia mine şi mi-a zis:

- De ce mă tot plângeţi atât tu şi mama ? Eu sunt bine unde sunt... Haide şi tu cu mine !

- Nu vin Zoică, lasă-mă. măcar până am un copil.

Atunci eram proaspăt căsătorită şi nu aveam copii !

Pentru ea. care iubea copiii şi n-a avut parte de ei. se vede că argumentul acesta a fost aşa de hotărâtor. încât de

atunci 1111 111- a mai chemat şi au trecut chiar douăzeci şi cinci de ani de atunci

Tot in vis se făcea că. după ce am refuzat să merg cu ea s a sculat de pe canapea şi a ieşit din casă. s-a îndreptat spre poarta şi a ieşit in stradă.

Pe-stradă era multă lume. se pare că ieşea de la lahiu a I)ai ea nu s-a uitat la nimeni, decât la un bărbat inall. cu părul cie| N a uitat la el de sus in jos. de jos in sus. după care a plecai

Bărbatul acela era chiar soţul meu. şi aveam sa alludnpa doi ani că a fost elevul surorii mele

Cu adevărat, nimic nu este întâmplător pe lumea aceasta şi toate lucrurile se leagă între ele, înlănţuindu-se şi formând o per fectă formă, cercul.

Au mai trecut vreo cinci ani de la cele povestite mai sus. când iară am visat-o pe sora mea, care mi-a zis:

- Ai grijă de mama. Că acolo sus 1 se pregăteşte ceva rău !

M-am trezit, am ţinut minte visul şi am început să mă gândesc cum pot eu avea grijă de mama. când mă mutasem in cealaltă parte a oraşului şi aveam deja doi copii mici.

Deci, nu mai stăteam cu părinţii, mă mutasem cu familia la casa mea. aveam copiii mici. aveam serviciu.

C um să am grijă de mania?! Şi la ce se referea încât a ţinut să mă avertizeze[7]!

Era luna octombrie, murise fratele mamei, eu însăşi am fost la graniţa de trecere între două lumi. dar mi s-a permis să mă întorc să-mi cresc copiii.

In dimineaţa aceea de octombrie nici prin cap nu-mi trecea că cea pe care unchiul Ionel o va duce cu el va îl sora lui dragă.

A venit Crăciunul, sărbătoarea cea dragă mie. Au venit la colindat şi mama cu tata. pentru că noi cu copiii mici nu puteam merge nicăieri

Mama a cântat la brad "O. brad frumos!" cu vocea ei minunată. am mâncat, am ciocnit câte un pahar cu vin. era a doua zi
de Crăciun şi i-a dat băiatului 15 lei, ţin minte şi acum suma. Fetiţa dormea, avea doar un an şi jumătate, şi mama se tot întreba de ce nu se scoală, era după-masă. A aşteptat până s-a trezit şi i-a dat şi ei 15 lei, pe atunci erau bani, în 1977.

A doua zi vine după-masă la noi, nepotul meu, Nicuşor, şi îmi spune să mă duc urgent, că mama e bolnavă la pat.

Eu am crezut că e un pretext, să mă poată chema, că poate sunt rude în vizită. N-a fost un pretext, nu era nimeni în vizită şi mama într-adevăr zăcea pe pat.

Am întrebat-o ce o doare şi ea cu o voce răguşită în şoaptă, pentru că nu mai putea vorbi tare mi-a spus.

- Eu mă duc, că mi-e tare rău !

- Mamă, am răspuns eu, cum vorbeşti aşa, că doar e Crăciunul, vine Revelionul...

- Draga mamei, la fiecare cât i-e scris !...
- Bine, dai' trebuie chemat un doctor. Tată, cheamă salvarea!
- Pe mine nu mă duceţi voi în ziua de Crăciun la spital.

Am schimbat-o, am aranjat-o şi i-am şoptit tatii că dacă, tot
rău se simte, să cheme "Salvarea". Apoi le-am zis că trebuie să plec acasă. Asta a fost marţi, iar noaptea la ora 12 mama i-a spus tatii:

- Acuma poţi chema salvarea. Au dus-o la spital, iar tata a stat cu ea toată noaptea.

Miercurea, cum am ieşit de la serviciu, m-am dus să văd ce face, am aflat că este la spital şi m-am dus acolo.

Era la reanimare, i se pusese diagnostic de edem pulmonar, i se dăduseră îngrijiri.

N-'am putut vorbi cu doctorul, că plecase la ora la care am ajuns eu la spital. Parcă se simţea mai bine, mi-a povestit că a colindat toate colinzile pe care le ştie şi ştia multe, toată noaptea, stând împreună cu tata la urgenţă.

A doua zi, joi, era zi de vizită şi m-am dus s-o văd împreună cu soţul meu.

Atunci am stabilit că îmi iau câteva zile libere să stau cu ea în spital, s-o ajut.

Parcă nu,mai vedea bine cu ochii, am luat un prosop şi am şters-o la ochi. am spălat-o pe faţă şi am întrebat dacă a fost cumnata mea la spital. Ea irn-a răspuns:

- N-a fost. Ea mi-e noră. nu mi-e fată !

Am promis că de a doua zi voi sta tot timpul la spital s-o îngrijesc şi am plecat acasă. întrebând-o ce să-i aduc.

- Nişte suc. nii-a răspuns.

A doua zi am întârziat până mi-am făcut rost de un halat alb. până am găsit suc. şi am ajuns la spital mai târziu. Nu mai era
în salon !

/

Atunci mi-am adus aminte de vis şi am înţeles ce a vrut să-mi spună sora mea.

CIuj-Napoca. 30 iulie 1998 MAMA ŞI FIICA

Cu adevărat legătura dintre mamă şi fiică este foarte puternică.

De ce spun asta ? O să vă povestesc. Cu toate că este un lucru ştiut că eu am ţinut mai mult la tata. totuşi n-am simţit când a plecat dintre noi ceea ce am simţit când a murit mama.

Pe vremea aceea eu lucram la grădiniţa unde mergeam cu amândoi copiii, pentru că grădiniţa avea şi creşă, iar fiica mea era foarte mică.

Vineri, in 30 decembrie 1977. umblam prin creşă să-mi împrumute asistentele un halal alb ca să pot sta lângă mama, în spital. După ce mi-am făcut rost de halat, era dimineaţa pe la ora opt, opt jumătate am fost chemată în grădiniţă pentru că se întâmplase ceva.

Cu o zi în urmă. la grupa mică 3. eu. lucram la grupa mică 4, dispăruseră ceva bani de la o colegă. Pentru că şi eu intrasem după-masă în grupă ca sâ-i ajut pe copii la îmbrăcat pentru că tot a doua grupă nu a\ea după-masa educatoare, bineînţeles că eu sunt bănuită de a fi luat banii. \u ştiam despre ce este vorba şi nu am furat nimic de când mă ştiu, dar aşa trebuia să se întâmple ca să fiu reţinută cât mai mult. să nu ajung la timp la spital.

Mi s-au pus tot felul de întrebări de către o colegă care, cred că atunci era convinsă că eu sunt făptaşa, şi deşi se ştia că eu trebuia să plec la spital, mă tot sâcâia. La un moment dat, nu am avut aer şi am fugit la geam. Am tras adânc aer în piept, după ce am deschis geamul, şi întâmplarea a făcut ca ochii să-mi cadă pe ceas, probabil când am închis geamul, şi am văzut că este ora nouă jumătate.

Sunt sigură că cele care mă "anchetau" au crezut atunci că mi-a fost rău din cauză că sunt vinovată, dar pe urmă s-a aflat cine e faptaşa, pentru ca i-au pus momeală şi au prins-o. Bineînţeles nu eram eu, dar ele nu aveau de unde să ştie.

Probabil de aceea niciuna nu a venit la înmormântarea mamei şi ce înmormântare a avut, patru preoţi, de la bisericile unde mama cânta, încât cineva a exclamat că aşa înmormântare n-a mai văzut, iar noi am răspuns că şi mamei i-ar fi plăcut cum cântau, odihnească-se în pace, că Ia ora la care scriu toţi cei patru preoţi au plecat în lumea celor drepţi. Ba mai mult, eu am rămas cu gura căscată când l-am văzut pe părintele Bodea plângând. Cânta şi plângea, plângea şi cânta.

îi părea foarte rău că n-a lăsat-o ultima oara pe mama să cânte priceasna, că venise un cântăreţ de la operă şi acela a cântat, şi era neîmpăcat.

Dar, să revin la momentul cânct mi-a fost rău şi la ora la care n-am avut aer, ora nouă jumătate.

Le-am spus clar colegelor să nu-mi mai pună întrebări, că eu nu am luat nimic şi am plecat la spital, după ce am cumpărat sucuri. Am ajuns în salon şi locul unde fusese patul mamei, era
gol.

Nu înţelegeam nimic, dar atunci a sărit un bărbat care stătea lângă alt bolnav în salonul de reanimare şi m-a prins în braţe.

Mi-a spus că pe mama o scoseseră cam de o oră şi să-l caut pe tata. că e în spital.

Era.ora zece şi jumătate. Deşi au trecut douăzeci de ani, ţin minte totul parcă ar fi fost ieri.

Eram îmbrăcată cu un splendid palton roşu de covercot, pe care mi-1 cumpărase mama. Eu am dat să cad, omul mă ţinea i-am lăsat lui plasa cu sucuri şi am alergat pe scări în jos, ca împinsă de un resort până la subsol.

Mi-am adus aminte că mama ne spunea întotdeauna că ne blestemă dacă îi lăsam să-i facă autopsia când moare.

încă nu fusese dusă la morgă, am vorbit cu doctorul, care

mi-a spus că mama era cardiacă de vreo zece ani (de când murise sora mea) şi era foarte mirat că eu nu ştiam lucrul acesta.

De unde era să ştiu când nu se putea lăuda vreun doctor că a consultat-o pe mama şi doar în familie aveam şi doctori? Tot-deauna mama spunea când era bolnavă şi o sfătuiau să meargă la doctor:

- Da'ce. doctorul nu-i Dumnezeu, să ştie ce am?!

Doctorul mi-a explicat că făcuse şi al doilea edem pulmonar şi nu au mai putut-o salva. Dar ce nevoie mai aveam eu de explicaţie, când mama îmi spusese că se "duce", sora mea mă avertizase înainte, dar eu la vremea aceea nu pricepeam nimic.

L-am rugat să o scutească de autopsie şi î-^fin spus foarte sincer, când el era singur:

-.0 mai puteţi învia ?

- Nu !

- Atunci, vă rog din suflet să-i respectaţi ultima dorinţă, pentru ca să nu atragă blestemul asupra noastră !

- Bine, să vorbesc cu şefa mea.

Şefa a fost de acord, aşa că am putut respecta dorinţa ma-mei.

Intre timp a sosit şi tata şi 1-atn întrebat la ce oră murise mama. Tata, care a fost tot timpul lângă mamă. mi-a răspuns fără nici o ezitare că la ora nouă şi jumătate.

Deşi aflată la depărtare, eu am simţit şi pe urmă am înţeles de ce a trebuit tocmai în ziua aceea să se întâmple ce s-a întâmplat la grădiniţă: ca mama să poată dormi liniştită, fără ca cineva s-o deranjeze.

Cluj-Napoca, 30 iulie 1998 FRAŢII

Cât de deosebiţi pot fi uneori fraţii, nici nu vă puteţi închipui! Unul poate semăna cu mama, altul cu tata, unul poate semăna cu un bunic mai zgârcit, altul cu o bunică mai rea de gură. Ce mai !

Câteodată nu se observă că sunt făcuţi de aceeaşi mamă. Dar, în viaţa mea n-am văzut doi fraţi, care să se iubească atât de mult, ca mama cu fratele ei, unchiul Ionel. Poate i-a unit faptul că între ei era o diferenţă de numai cinci ani şi amândoi au rămas orfani de mici de tată, poate i-a unit faptul că aveau aceeaşi fire.

Cine ştie ?

Orice problemă avea mama, fugea la unchiul Ionel şi se sfătuia cu el. De Sfântul Ion, mergea la el la geam şi îi cânta "în grădina lui Ion", pe vremea când acest cântec nu era cunoscut.

Deşi mai mică, mama s-a căsătorit înaintea fratelui ei şi i-a fost naşă de cununie.

Când unchiul s-a îmbolnăvit, tot timpul mergea pe la el şi mă trimitea şi pe mine să-l văd. Câteodată mă cunoştea, alteori nu ştia cine sunt. Când a murit, mama l-a privegheat singură toată noaptea, deşi îi era frică de morţi. De el nu i-a fost frică, şi îmi aduc aminte când era la înmormântare i-am

dat un bulgăre de pă-
mânt să arunce şi ea. pentru că se spune că este mai uşor pământul aruncat de cei iubiţi, dar mama s-a uitat urât la mine şi mi-a spus :

- Eu pe fraţiucu'meu nu pun pământ!

Cu gândul nu gândeam atunci că peste două luni unchiul o va duce şi pe mama, ca să nu-i fie urât.

Se spune că mortul duce după el pe cine are mai drag, iar în cazul acesta este adevărat.

Am povestit altă dată cum s-a întâmplat cu mama, că în trei. zile s-a dus, între Crăciun şi Anul Nou. Îmi aduc aminte că atunci când noi ne-am dus la Primărie, eu cu tata, să anunţăm decesul, era lume multă şi veniseră urătorii cu Pluguşorul (era 30 decembrie).

Atunci am fost izbită de contradicţia dintre veselia ce dom-
nea peste tot şi tristeţea familiei noastre, dar cu timpul mi-
am dat seama că faptul că lumea petrecea , era doar Ajunul Anului Nou, se potrivea perfect cu firea veselă a mamei, căreia îi plăcea multă lume, cântecul şi voia bună.

Fratele meu câştigase cu elevii lui o excursie în străinătate, la un concurs , de aceea era plecat. Ştirea morţii mamei l-a ajuns la graniţă şi fratele meu s-a întors , unnându-şi mai târziu elevii, îmi aduc aminte cum a intrat în casă şi a aruncat servieta pe care o avea în mână. Ne-a întrebat cum s-a întâmplat şi a fost neconsolat că el era plecat departe. A ţinut să-i facem o înmormântare deosebită şi nu s-a uitat la cheltuieli. Masa de pomană s-a făcut la un local select, iar preotul a ţinut o aleasă cuvântare, o cunoştea bine pe mama, care cânta la biserică.

Fratele meu a ţinut cu tot dinadinsul să se servească şi supa de tăiţei, care îi plăcea mamei, deşi nu se obişnuia.

Băutura a fost la discreţie şi oamenii au început să aibă chef. aşa încât spre final masa de pomenire semăna mai mult cu o petrecere, iar părintele ţinea discursuri tot mai încâlcite, după bunul lui obicei.

Destul că, în concluzie, tata ne-a atras atenţia ca la înmor-
mântarea lui să nu mai facem chef la local, dar pot să spun acum
că nu i-am respectat în totalitate dorinţa , nu a fost petrecere, ca la marna, pentru că erau oameni mai sobri - camarazi de arme ai tatii, dar tot a fost ceva.

Cluj - Napoca, 17 august 1998

POPA VLAD

Vrednic popă era popa Vlad din Băbeni şi avea o preoteasă la fel de vrednică; preoteasa Constandina.

Oameni harnici şi cu fricǎ de Dumnezeu erau amândoi, fíele ţărâna uşoara, dar aveau un singur of: nu le-a fost hărăzit să aibă urmaşi.

Avea popa Vlad un glas, că atunci când spunea predica, te înfiorai şi îţi propuneai în gând să nu te abaţi niciodată de la poruncile dumnezeieşti.

Preoteasa Constandina era ca o mamă pentru nevestele tinere, lipsite de experienţa vieţii.

li chema lumea să cunune şi să boteze, încât ajunseră naşi la mai mult de jumătate din comună.

De Paşti şi de Crăciun, când veneau finii cu plocoane, casa popii era neîncăpătoare. Se umplea de fini, care veneau cu copiii după ei, ştiind că preotesei îi place să fie înconjurată de ei. Şi ce nu le dădea preoteasa, toate bunătăţile pământului, începând de la cozonaci, bomboane şi terminând cu fructe uscate, mere, nuci, hal viţă.

Ochii negri ai preotesei sclipeau de bucurie când gâgâlicii ăia mici faceau o gălăgie asurzitoare, luându-se la întrecere, care tennina primul de mâncat. Şi apoi li se facea sete şi primeau siropuri, care mai de care mai aromate, cum numai la casa popii găseai.

Popa Vlad se uita din când în când la preoteasă cu coada ochiului şi ofta, gândind numai Dumnezeu ştie la ce.

Şi azi aşa. mâine aşa, popa şi preoteasa au trecut de anii tinereţii şi nu mai sperau să aibă urmaşi.

în vecini de ei era un creştin vrednic, care avea o droaie de copii. Cel mai mic era un băiat, Niţă, cu nişte ochi negri, care te sfredeleau când se aţinteau asupra ta.

Când îi era lumea mai dragă, s-a abătut năpasta asupra vecinului, rămânând singur să crească şase copii, dintre care cel mai mic, Niţă, avea doar şase ani.

Preoteasa a început să-l bată la cap pe părintele, că aşa o fi fost voia lui Dumnezeu, să îl ia ei pe Niţă şi să îl crească ca pe copilul lor şi să aibă şi ei un sprijin la bătrâneţe.

Popa nu ştia cum să-i spună vecinului dorinţa lor, când într- o dimineaţă devreme, în zi de sărbătoare, pe când se pregătea să meargă la biserică se trezeşte cu vecinul Ion la poartă:

- Săru-mâna, părinte !

- Să trăieşti, Ioane! Haide înăuntru, dar nu te supăra, că eu trebuie să mă pregătesc, că îndată bat clopotele şi trebuie să merg la biserică. Cu ce treabă aşa dimineaţa?

- Apoi ,părinte, dacă e grabă, oi veni eu după-masă, colo către seară, că aş vrea să povestim mai multe, că de când am rămas singur cu copiii, trebuie să fiu şi tată şi mamă.

- Atunci, mergi sănătos, Ioane şi pregăteşte-te şi tu să vii cu copiii la slujbă. Pe înserat să vii să stăm de vorbă, să văd cu ce pot să te ajut.

- Săru-mâna, părinte !

Către seară Ion a intrat pe portiţa din dos şi l-a găsit pe părintele Vlad în grădină, la masa de sub nuc :

- Săru-mâna, părinte !

- Să trăieşti, Ioane! Haide, stai jos, că ne aduce preoteasa imediat nişte suc de-ăla de-al ei, de soc, să ne mai treacă de sete că tare mare zăpuşeală îi afară.

- Dar, până una-alta, spune-mi, ce eşti aşa de abătut?

- Nu sunt abătut părinte, dar mă gândesc şi eu, că aseară a fost pe la mine Ghiţă a lui Trăistaru s-o ceară pe Lizica de nevastă şi mi-a spus că dacă mă hotărăsc, duminica vine cu părinţii la pe-ţit.

- Am venit să mă sfătuiţi ce să fac. că Lizica e cam tânără şi nu aş mărita-o aşa de repede, dar nici n-p vrea să piardă un băiat aşa de bun, că Ghiţă îi băiat bun. aşezat, cu armata făcută şi ăştia ai lui Trăistaru sunt oameni de omenie.

- Dar fata ce spune?

- Ce să spună, părinte, ea îl are drag. ea s-ar mărita, dar nu a apucat să-şi termine lada de zestre, dacă a rămas fără mamă.

- Din partea asta nu-ţi face griji. Ioane, că s-a îngrijit preoteasa şi a face cum îi mai bine. Dar la naşi v-aţi gândit?

- Păi, să nu vă fie cu supărare, părinte, ne-am gândit la dumneavoastră.

- Bine. Ioane, om veni, cum să nu venim, dar atunci va trebui să-l chem pe văru-meu, părintele din Şirineasa, să-i cunune.

Pe când puneau ei la cale nunta lui Lizica cu Ghiţă a lui Trăistaru. iaca şi preoteasa cu o cană şi nişte pahare pe o tavă.

- Săru-mâna, coană preotească!

- Să trăieşti. Ioane ! Ce vânt te aduce pe Ia noi?

- O să vă spună părintele. Acuma eu plec!

- Nu pleca încă, Ioane, că şi eu am o treabă cu tine.

- Am tot vorbit cu preoteasa şi ne-am sfătuit şi ne-am gândit că de acum noi nu mai suntem tineri, ca să avem copii şi tare-i pustie casa. Dacă ai vrea să ni-1 dai pe Niţă să-l creştem ca pe copilul nostru, să-l purtăm la şcoli, să-l aşezăm la casa lui, am fi tare bucuroşi şi am mulţumi lui Dumnezeu în fiecare zi că s-a îndurat de noi. Nu trebuie să ne dai răspunsul acum, du-te acasă chibzuieşte şi când te hotărăşti într-un fel, spune-ne şi nouă.

- Bine părinte ! Săru-mâna!

- Săru-mâna, coană preotească!

- Mergi sănătos. Ioane!

La săptămână. Ion a venit cu vestea cea bună, că deşi îl doare sufletu' să despartă copiii, se gândeşte la binele copilului şi ştie că preoteasa Constandina va fi cea mai bună mamă pentru el.

Din neamul lui Niţă a popii Vlad s-a tras până în ziua de azi un lung şir de preoţi, şi mă trag şi eu. care am pus pe hârtie aceste întâmplări.

Cluj-Napoca, 21 iunie 1999 GULIA

Parca îl aud şi acum pe tata, care spunea cu mândrie :

- Mama mea a fost fată de popă şi soră de popă.

Eu nu am cunoscut-o, că a plecat în lumea celor drepţi când tata avea doar 21 de ani. dar atâtea mi s-a povestit despre ea încât o simt aproape şi sunt mândră ca îi port numele, Maria.

Lumea o poreclise Gulia, pentru că avea un ten foarte alb,

pe care l-am moştenit şi eu odată cu numele.

Tata povesteşte că el era copilul ei preferat, pentru că învăţa foarte bine şi era premiant.

îi punea sub pernă de seara un cârnat trandafir, ca dimineaţa de cum se scoală , să mănânce bine şi să nu întârzie la şcoală.

Când avea vreun necaz, mergea să se sfătuiască cu fratesău, Gheorghe, preot-călugăr la Mănăstirea Bistriţei, Vâlcea.

îmi era drag să merg în casa în stil brâncovenesc a bunicilor , dar abia acum înţeleg de ce : pentru că în izul de busuioc din cameră mai dăinuia încă amintirea Guliei.

Vrednică femeie a fost, pe cât de inimoasă, pe atât de harnică.

Alături de bunicul Grigore, om gospodar şi cumpătat, au crescut şase copii, cinci băieţi şi doar o fetiţă, dar n-au apucat să-i
vadă aşezaţi la casele lor. că s-au stins devreme. Doar casa a mai rămas, văruită în alb. cu un etaj. cu zăbrele de fler la ferestre, cu via, care o înconjoară şi o umbreşte.

Copiii s-au aşezat pe la casele lor şi acum au o puzderie de nepoţi şi strănepoţi.

Casa. aproape pustie, îi aştepta în fiecare vară, să o umple de veselie.

Cluj-Napoca. 21 iunie 1999 GEMENI/

Cred că am spus-o şi altă dată că îmi plac foarte mult gemenii. cu condiţia să fie de acelaşi sex şi să semene perfect.

Bunica mea dinspre mamă a avut de două ori gemeni chiar mama a avui o soră geamănă . care a murit de mică. dar de atunci au trecut trei generaţii şi incă nu au apărut din nou gemeni în familie.

Cine ştie . poate de acum încolo!

Cunosc mai multe perechi de gemeni care îndeplinesc condiţiile pe care le-am expus mai sus.

Când se întâmpla să întâlnesc pe unul dintre cei doi gemeni pe care îi cunosc, îi pun inevitabil aceeaşi întrebare:

- Tu care eşti ?
- Eu sunt Lidia - îmi răspunde interlocutoarea mea.

Sau:

- Eu sunt Mihai ! dacă este vorba de altă pereche de gemeni.

Imi aduc aminte că acum un sfert de veac, când îl aşteptam cu atâta nerăbdare pe primul meu născut, multă lume zicea că voi avea gemeni.

Eu eram foarte fericită când mi se facea aceasta prezicere, şi înţelegeam de ce femeile mai în vârstă din preajma mea erau îngrijorate, spunând că este foarte greu să creşti gemeni.

Foarte interesant este că multă lume credea că eu şi fratele meu suntem fraţi gemeni!

Asta pentru că fratele meu , care este exact cu un an şi jumătate mai mare decât mine. a fost multă vreme mai scund de statură şi aveam cam aceeaşi înălţime.

Asta până pe la 16 ani, când fratele meu a crescut dintr-o dată şi m-a depăşit la înălţime.

În studenţie am cunoscut doi fraţi gemeni, cu care am fost prietenă. Niciodată nu ştiam care este fratele cu care eram prietenă mai bună, pentru că îi deosebea doar un semn mic, pe care unul dintre ei îl avea pe obraz.

Sau, mi se întâmpla un lucru comic, când salut o prietenă, care are soră geamănă. De câte ori o salut, zâmbeşte şi îmi răspunde!

- Eu sunt soră-sa, doctoriţa!

Când trece pe lângă mine cineva cu căruciorul cu gemeni, trec peste tiparele obişnuite şi mă uit la ei cât pentru doi, sau de multe ori chiar intru în vorbă cu cei din familie.

Nu ştiu de unde am această pasiune pentru gemeni, dar mai precis mi se trage de undeva, poate de Ia bunica, care a avut parte de două ori de gemeni.

Cluj-Napoca 26 iulie 1999

PRINŢESA

Prin jurul anilor ’50 în faţa casei cu numărul 24 de pe strada Tutunului, puteai să vezi pe o piatră de la poartă o fetiţă cu păr negru ca abanosul, tuns scurt, îmbrăcată într-o rochie roz de
geurgette. cu o fundă mare roz. din acelaşi material. în păr.

Lumea care stătea pe acolo, nu putea să-şi ia ochii de la mica frumuseţe, iar vecinii au poreclit-o prinţesa.

Ea te privea mirată, cu nişte ochi mici şi rotunzi, negri ca măslinele, cu o privire nevinovată, fără să înţeleagă ce se întâmplă.

Se întâmpla că avea o sora mai mare. care văzând-o aşa drăgălaşă, în rochiţa cea roz. dăruită de naşa ei. se mândrea cu ea şi o punea să stea la poartă, ca o păpuşă (de preţ), să fie admirată de trecători.

Şi într-adevăr, nimeni nu trecea. Iară să observe păpuşa vie in rochie roz.

intr-o zi a trecut pe acolo şi un bărbat şi o femeie, care nu aveau copii

Tare le-a plăcut fetiţa şi s-au interesat a cui este.

Au mers la părinţii "prinţesei" şi au cerut-o. s-o înfieze.

Bineînţeles că fetiţa nu era de dat şi a rămas mai departe în familia ei, ca să se mândrească cu ea sora ei cea mare.

Cluj-Napoca, 26 iulie 1999

R/li/ZU

Îmi aduc aminte de parcă ar fi fost ieri. Era la noi în curte o doamnă mai in vârstă, doamna Rozalia şi avea tot felul de lucruri vechi, care mă fascinau.

Parcă văd şi acum poza ei din tinereţe, cu un guler de pene şi pe cap cu o bască albă. rotundă, care semăna cu luna.

Ne chema întotdeauna în ajun de Crăciun să o ajutăm să împodobească pomul. Şi avea nişte beteală, cum în vremurile acelea nimeni nu avea şi nişte globuri, care parcă erau pictate de piticii din poveşti.

Să nu mai vorbesc de dulciuri, dintre care cei mai mult îmi plăceau bomboanele fondante de ciocolată. Şi acum simt gustul lor. cu umplutura de praline.

Ce nu avea doamna Rozalia, tot felul de nimicuri, de bibelouri, care stârnesc imaginaţia unui copil. Tot ea era muma pisicilor din curte, le chema să mănânce şi le spăla.

Dar cel mai îndrăgit de doamna Rozalia era un motan frumos. mare şi gras. pe nume Ribizli.

îi făcea baie. il parfuma, il pieptăna. îi punea o fundă roşie. Intr-o zi, toată lumea din curte a fost alertată că a dispărut Ribizli. Nu era de găsit nicăieri, dar verii mei. care locuiau la noi, zâmbeau pe sub mustaţă.

¡1 căuta doamna Rozalia disperată, dar motanul parcă intrase în pământ. A trecut o săptămână, au trecut două. nici vorbă să apară.

După vreo două săptămâni, vine doamna Rozalia la uşa noastră, cu o falcă in cer şi alta în pământ, scoţând foc pe nări de atâta indignare şi îi spune mamei că a apărut Ribizli, dar nu mai are mustăţi.

Ce se întâmplase? Verii mei cei şugubeţi, văzând câtă atenţie îi dă doamna Rozalia motanului, i-au pus gând rău. L-au atras la noi. şi cum aveam în bucătărie un horn mare de intra şi un om. l-au băgat acolo, când noi nu eram acasă şi i-au ars mustăţile. Când a scăpat de acolo, motanul a fugit ca ars (la propriu) şi nu s-a mai apropiat de casă vreo două săptămâni, până a mai uitat de spaima îndurată

Eu zic că doamna Rozalia avea motive să fie furioasă.

Cluj-Napoca, la 27 iulie 1999

URSITOARELE

Credeţi că povestea cu ursitoarele este doar o poveste?

Vă spun eu că vă înşelaţi.

întotdeauna când se naşte un copil apar la capul lui cele şapte ursitoare care spun fiecare drumul acelui pui de om în viaţă.

Aşa s-a întâmplat şi într-o dimineaţă geroasă de februarie, când la capul unei drăgălaşe fetiţe nou-născute au apărut cele şapte ursitoare şi au început să-i ursească.

Prima a zis:

- Vei fi frumoasa ca Albă-ca-Zapada.

A doua a zis:

- Vei fi deşteaptă ca toţi înţelepţii lumii.

Şi tot aşa, pe rând, i-au ursit numai de bine, până a ajuns şi ultima. Dar aceasta, care trebuia să-i aleagă prinţul cu care să se mărite, n-a putut să-i ursească nimic, pentru că la ora când s-a născut micuţa prinţesă, toţi prinţii pământului erau ursiţi altora.

Ca să nu se lase mai prejos decât suratele ei, a apărut o cale de scăpare şi a cuvântat:

- Primul prinţ care se va naşte în lume să fie ursit acestei prinţese şi împreună să trăiască până la adânci bătrâneţi, înconjuraţi de fii şi de nepoţi.

Cu aceasta, ursitoarele îndeplinindu-şi misiunea, s-au făcut nevăzute.

Se întâmpla, ca tot în acel timp, nu departe de locul unde poposiseră ursitoarele, pe o femeie au cuprins-o durerile facerii.

Cu greu a dat naştere unui băieţel firav şi mititel, încât iţi era mai mare mila de el. Moaşele n-au spus nimic mamei de temerile lor, deşi nu trăgeau nădejde ca acesta să trăiască, aşa că nu s-au mai grăbit să-l înregistreze în registrele lor.

Dar, vedeţi dumneavoastră, băieţelul cu pricina era chiar ursitul micuţei prinţese, pentru că el era primul copil de parte bărbătească care se născuse după plecarea ursitoarelor.

Aşa că. nu mică le-a fost mirarea moaşelor, că băieţelul a trecut peste prima zi. a trecut de a doua. iar într-a treia zi s-au hotărât să-l înregistreze.

Şi bine au făcut ! Pentru că din acel copil firav a ieşit un flăcău falnic şi voinic, numai potrivit pentru frumoasa prinţesă a noastră.

Să mai zică cineva că nu se împlineşte ursita !

Cluj-Napoca 27 iulie 1999

PREOTEASA NA TAL IŢA

Cand mă gândesc că mama a vrut să mă facă preoteasă şi eu am refuzat, mai că îmi vine să regret.

Dar cu destinul nu te poţi pune. şi se vede că nu mi-a fost sortit să devin preoteasă, mai ales că atunci când mama mi-a prezentat un viitor preot, eu deja îl cunoşteam pe viitorul meu soţ.

Se vede treaba că mama nu cunoştea un amănunt: că mie nu-mi plac bărbaţii blonzi şi viitorul preot era bărbat înalt, bine legat, frumos, cu ochii albaştri după care oftez (toata viaţa am regretat că nu am moştenit ochii albaştri ai mamei), dar era blond, în contrast cu părul negru, inelat, al viitorului meu soţ.

Uneori amănuntele au atâta importanţă câtă le-o dăm noi. Aşa că am lăsat-o pe mama să facă conversaţie cu frumosul preot şi eu m-am dus la întâlnire cu Călin.

Dar ajunge cu introducerea şi trec direct la subiect.

Se vede că preoţii îşi aleg preotesele dintre cele mai frumoase fete (şi confirmarea o am pentru că preotesele pe care le cunosc - şi har Domnului, cunosc destule - sunt femei care mai
de care mai frumoase).

Preoteasa Dora a lui popa Braica, preoteasa părintelui Raus. preoteasa părintelui Popovici, a lui popa Radu, a părintelui Maja, a părintelui Petrea. preoteasa Ana-Maria, fiica colegei mele, profesoara Luci Lisovski şi alte preotese, cărora nu le ştiu numele, toate sunt frumoase.

Dar cea mai frumoasă dintre preotese rămâne pentru mine tot preoteasa Nataliţa. a vărului meu - popa Georgel.

Am fost atât de impresionată de frumuseţea ei, în copilăria mea, încât am păstrat-o în minte, şi cu ochii minţii o văd cum

era atunci.

Bine spun cei care spun că ce te-a impresionat în copilărie îţi rămâne întipărit în minte toată viaţa. Eu am obiceiul să împart oamenii în două feluri: cei purtători de lumină şi oameni opaci, care nu văd lumina. Nu ştiu dacă fac bine să împart oamenii în aceste două categorii, dar aşa fac.

Nataliţa strălucea de lumină şi când o vedeam mă luminam. Şi acum, când mă gândesc la ea, zâmbesc. Vor spune unii că sunt subiectivă pentru că Nataliţa era prietenă cu regretata mea soră şi de aceea o văd aşa. Dar nu-i adevărat, cu toate că mi-e dragă şi pentru asta, dar nimic nu-mi poate influenţa amintirile şi pe Nataliţa în mod obiectiv o văd ca pe o persoană strălucitor de luminoasă.

Nu mă influenţează nici faptul că este soţia vărului meu, preotul Georgel, că doar o cunosc dinainte de a fi preoteasă. Dar, că tot am pomenit de preotul Georgel, am să povestesc aici o întâmplare interesantă, în legătură cu el.

Mă întâlnesc odată la biserică cu o colegă, profesoară în Cluj, originară din Glăvile. Vâlcea.Evilampia Popa. Era în doliu după maică-sa şi era neconsolată, pentru că mama ei fusese bolnavă, dar nu era aşa bătrână, iar moartea ei o afectase foarte mult. Încercând să o mângâi, din vorbă în vorbă o aud spunând:

- Mi-a spus tata că atunci când va muri, să-l duc pe părintele Popescu din Şirineasa la înmormântare, că are o voce aşa de
frumoasă !

O clipă am rămas perplexă, iar Eva (aşa cum îi spun eu) a observat şi m-a întrebat:

- De ce ai rămas aşa ?
- Pentru că părintele Popescu este vărul meu.
- N-am ştiut şi doar ne cunoaştem de peste 15 ani !
- Acum ştii. Eu. care credeam că am moştenit vocea din partea mamei, dar acum îmi dau seama că s-ar putea ca şi tata să aibă o contribuţie.

Mi s-a părut ciudat ca tocmai în Cluj să aflu că şi vărul meu, părintele Georgel. are o voce frumoasă.

Dar, revenind la preoteasa Nataliţa, hotărât lucru, toate pre-otesele sunt frumoase, dar cea mai frumoasă pe care am cunoscut- o, rămâne pentru mine tot preoteasa Nataliţa, a vărului meu. părintele Georgel.

Cluj-Napoca. 26 august 1999 VOIAJ DE NUNTA

Toate míresele sunt frumoase, fie ele blonde, brunete, roşcate sau şatene. Dar ce nu ştiu toate (miresele) este că trebuie să fie puţin mai sobre, pătrunse de însemnătatea momentului, şi nu să tot chicotească şi să se hlizească, sau şi mai rău, să înfulece la masă ca disperatele.

Eu am fost o mireasă deosebită, foarte emoţionată şi sobră, totul mi s-a părut un vis, un vis frumos, care, ca orice vis, nu ţine mult. Şi acuma, după atâţia ani, sunt emoţionată când văd o mireasă şi îi doresc în gând să aibă o viaţă mai

liniştită decât am avut-o eu.

Nu numai că eu am fost o mireasă deosebită, dar am şi avut un voiaj de nuntă deosebit.

Ne*ainhotărât, în voiajul de nuntă pe care l-am făcut, să mergem pe la rudele din toată ţara, să le cunoaştem, eu pe-ale soţului; el pe-ale mele şi în final să ajungem la mare.

Asta mi-a adus aminte de voiajul de nuntă al părinţilor mei, povestit de mama mea cu atâta umor, cred că am mai amintit şi cu altă ocazie această întâmplare.

Tata nu avea părinţi când s-a însurat deci mama nu şi-a cunoscut socrii şi nici rudele soţului şi atunci când a dus-o să-i cunoască familia, a avut emoţii, tata fiind cam brunet de felul lui.

Dar emoţiile i s-au spulberat când trăsura care îi ducea de la gară s-a oprit la singura casă cu etaj în stil brâncovenesc din centrul comunei, lângă biserică.

Să r&venim însă la voiajul meu de nuntă. Ne-am făcut bagajele, ne-am urcat în tren şi prima oprire am facut-o la vara mea dinspre mama, la Braşov. Vara mea a fost foarte mirată când ne-a văzut, pentru Că tiu am anunţat pe nimeni dinainte că îi vom vizita. Cum nu fusese la nici o nuntă, nu ştia că m-am măritat şi i-am făcut o surpriză. ..

Nu am chemat-o la nuntă, sau am chemat-o şi nu a venit, pu mai ştiu sigur, dar ceea ce ştiu sigur e că era cam supărată pe mine de la înmormântarea maică-si. pentru că am râs, din motive pe care le-am povestit cu altă ocazie. Şi-apoi cum să nu râd, când hâtrul.de unchiul Ionel se întoarce la mine şi spune:

- Ce ziceţi voi, dacă mătuşa Paula se ridică acuma şi vă face “La revedere!”

De lemn să fii, şi tot îţi vine să râzi, mai ales unui om care are simţu l umorul Ui atât de dezvoltat ca mine. E adevărat că n-a fost frumos să pufnesc în râs, că eram la o înmormântare, dar replica unchiului m-a luat pe nepregătite şi am izbucnit spontan.

Dar să ne întoarcem la vară-mea Rodica din Braşov, pe care am vizitat-o prima în voiajul nostru de nuntă.

Vara-mea sta într-o vilă, frumos aranjată, în centrul Braşovului şi ne-a primit destul de interesant, ca să nu spun altfel.

Noi eram obosiţi de pe drum, şi prăfuiţi, aş fi făcut un duş şi in-aş fi schimbat, dar ea, care se grăbea să meargă la serviciu, că era dimineaţa ne-a servit cu bomboane de ciocolată şi ne-a spus care sunt cele mai bune restaurante din Poiană. Văzând eu atâta răceală, ne-am hotărât cu soţul meu să ne continuăm drumul. Zis şi făcut! Ne-am urcat în tren cu destinaţia Bucureşti, unde am tras la cel mai drag văr de-al meu, Goge. De când eram domnişoară. am repetat că Goge mi-e văr primar şi îi spuneam întotdeauna când ne întâlneam în Bucureşti:

- Măi, Goge. ce păcat ca mi-eşti văr, că dacă nu mi-erai,

nu m-aş fi măritat cu altul!

- Da, tu. vară-mea, chiar că-i păcat, că am fi fost o pereche tare frumoasa, dar de..., şi mă ducea de braţ la plimbare prin centru, să le facă în ciudă prietenelor lui, care nu ştiau cine sunt.

Iubitul meu văr Goge nu s-a dezminţit, ne-a dat cheia de la garsonieră, ne-a spus să ne servim cu ce vrem din frigider şi a plecat. Noi ne-am servit cu ce avea el pe acolo, dar la plecare i- am lăsat altceva de la noi, nu mai ştiu ce, că-i mult de atunci.

Am ajuns şi la mare, unde am tras la o gazdă, să fun numai noi doi singuri, aşa cum le stă bine unor proaspeţi însurăţei. Pe litoralul Mării Negre, în diferite staţiuni eu aveam două verişoare primare, una dinspre mama, alta dinspre tata pe care nu o văzusem niciodată, soră cu Goge, iar soţul meu avea un unchi, frate cu soacră-mea.

Ne instalăm noi la gazdă, facem o baie în mare şi a doua zi ne hotărâm să o vizităm pe vară-mea, artista. Mă îmbrac frumos, într-o splendidă rochie albă, luăm nişte flori şi mergem în vizită. Sun la uşă, uşa se deschide şi apare un câine mare, alb care îşi propteşte labele pe superba mea rochie albă, murdărind-o. Am scrâşnit din dinţi şi am intrat în casă. am conversat, după ce l-am prezentat pe soţul meu. am băut o cafea, şi am plecat. Cât am stat pe litoral nu am mai avut vreme să o mai vizităm.

Ne-am dus la cealaltă verişoară a mea, pe care abia atunci am cunoscut-o şi eu. l-am cunoscut copiii, am discutat şi am plecat.

Dar mai interesantă a fost vizita la unchiul soţului meu, unde era acasă doar mătuşă-sa (Doamne iart-o. că a trecut în lumea celor drepţi) pe care o vedeam pentru prima data în viaţa mea, şi care două ore cât am stat de vorbă, altceva nu a avut de spus, decât să ne înşire câte “mândre'' a avut unchiul său. lucru care pe mine m-a tulburat foarte tare.

Plecând de acolo i-am spus soţului meu:

- Bine. dar mătuşa ta n-a avut altceva de discutat decât să ne spună câte iubite a avut Emil?!

- Las-o în pace, că aşa-i ea! mi-a răspuns soţul meu.

Abia acum înţeleg de ce ne-a povestit ea aventurile soţului ei, dar atunci nu mi-au plăcut poveştile ei.

Şi ca şi voiajul meu de nuntă să pară şi mai interesant, pot să vă spun că mirele era cât pe-aci să rămână fără frumoasa lui mireasă, dar nu se putea întâmpla una ca asta.

Mie îmi place să mă bălăcesc ca o raţă şi toată ziua stăteam în mare. Intr-o zi când înotam mai departe în larg, cu geamandura după mine (pentru că soţul meu mi-a atras atenţia să nu mă hazardez dincolo de geamandură, chiar dacă ştiu înota, că-i periculos) adică băgăm geamandura sub apă şi înotam mai în larg. apoi. când mă odihneam, lăsam geamandura deasupra apei, să creadă soţul meu. rămas pe plajă pe mal, că nu m-am dus în larg. într-o zi am avut un cârcel la piciorul

drept.

Eram departe în larg şi nu mai puteam înota. Norocul meu a fost că soţul meu şi-a dat seama că m-am îndepărtat prea mult de mal şi a intrat în apă după mine. Asta a fost salvarea mea când am auzit în spate vocea lui.

- Stai liniştită şi prinde-te de mine. că te duc eu la mal.

Şi aşa şi-a salvat mireasa de la un probabil înec.

Dar nu se putea să mă înec atunci, când cartea vieţii era plină de multe alte întâmplări, ce aveau să urmeze.

Cluj-Napoca, 1 septembrie 1999

Lola Maria Ţămbrescu-Ciupeiu CUVÂNT DE ÎNCHEIERE

Lola Mari a ŢămbrescuCiupeiu face parte dintr-un neam de vâlceni, vechi şi încrengurat. Un strămoş a fost luptător în armata lui Tudor Vladimirescu. Alţii au fost preoţi. O verişoară, fără noroc în dragoste este actriţă. Tatăl ei. militar de carieră, a luptat atât pe frontul de est cât şi pe frontul de vest în al Doilea Război Mondial. Alţii au rămas legaţi de pământ şi de gospodărie.

O figură aparte face bunica dinspre mamă. Safta lui Cătăniciu. Imaginea ei are aura tragică. Victimă a eternului conflict din spaţiul nostru rural, generat de lupta pentru pământ, soţul ei ucis de un văr; avea doar 42 de ani. Deşi află numele asasinului, ea trebuie să se resemneze din teama de răzbunare. Strămutarea la Cluj, departe de locul dramei, este soluţia supravieţuirii. Nu singură, căci femeia, mărunţică şi hotărâtă. îşi va creşte copiii, având grijă să le dea o educaţie aleasă. Ea va rămâne însă o mare păstrătoare a tradiţiei, nerenunţând la portul populai, purtându-şi durerea cu demnitate şi trăind mereu în preajma bisericii. Aceasta este materia celei mai bune povestiri din carte, intitulată “Taina spovedaniei”.

Autoarea îşi declară apartenenţa la această lume pe care o poartă cu sine. Scrierea e sinonimă cu eliberarea. Sentimentul datoriei e subiacent. De altfel, numai sfiala, modestia şi teama de eşec au împiedicat-o să dea curs mai devreme voinţei de a scrie. Nu există nici un dram de orgoliu în această tentativă, nici o secretă aspiraţie la o glorie literară, ci doar o nedisimulată dorinţă de a rosti şi de a se rosti convinsă fiind că astfel o întreagă lume capătă drept la un altfel de existenţă, mai nobilă şi, poate, mai adevărată căci, vorba Loiei Maria Ţămbrescu-Ciupeiu: “cine crede că are ceva de spus, să spună”. Rememorarea faptelor, reconstituirea personajelor şi a decorului sunt apanajul unui soi de ar-heologie blândă. Ceea ce contează în cel mai înalt grad în acest
proces de refacere a unei iumi dispărute este atenţia acordată simetriei. Autoarea pare chiar obsedată de coincidenţe şi simetrii (ea este fiica mai mică a fiicei mai mici a bunicii, ea consideră că “nimic nu este întâmplător pe lumea aceasta şi toate lucrurile se leagă între ele. înlănţuindu-se şi formând o perfectă formă - cercul’'). E aici un efect al decantării

estetice a unor straturi adânci ale memoriei. După cum e, de asemenea, o manifestare a unui soi de ocultism care se relevă şi in motivul gemenilor (bunica ei dinspre mamă a avut două perechi de gemeni: o soră geamănă de-a mamei sale a murit mică; mama ei e născută în zodia gemenilor), împărţirea oamenilor in două categorii, in "purtători de lumină" şi în "opaci" ţine tot de această zonă umbroasă a viziunii despre o lume a prozatoarei.

• ' In rest. se colportează anecdote de familie care alternează
.cu secv.enţe de război sau vise premonitorii. Două mini-basme: Prinţesa şi Ursitoarele, precum şi un text Ribizli - plin de duio- ’ şfeş.i' umor care rememorează o amintire din copilărie ai cărei 'proţagonşti au fost doi verişori şi pisoiul unei locatare din vecini, îritr'egsiimarul acestui prim tomuleţ dintr-o serie care se doreşte a fi o adevărată sagă de familie.

Mircea Petean

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE 4
ARBORELE GENEALOGIC 6
LA MAREA UNIRE 8
DRAGOSTE DE TATĂ 10
ÎNTOARCEREA 1]
TAINA SPOVEDANIEI 13
NOROCUL, SOLDATULUI 16
MEMORIILE TATII 18
DRAGOSTE DE ARTIST 20
SORA MAI MARE 22
MAMA ŞI FIICA 25
FRAŢI! 28
POPA VLAD 30
GULIA 33
GEMENII 34
PRINŢESA 35
RIBIZLI 36
URSITOARELE 38
PREOTEASA NATALIŢA 39
VOIAJ DE NUNTA 41
CUVÂNT DE ÎNCHEIERE 45

Tehnoredactori: Bogdan Creţu
M an n ei a- E lena Mocan u
Consilier editorial: Nicolae Ţămbrescu
Tiparul executat la: Editura "Universul Nostru" Bucureşti
OP I -669
Str Matei Millo nr 10 Tel. 09-2738742
Fax: 01-4204797 In atenţia domnului Nicolae Ţămbrescu

De aceeaşi autoare va apărea in anul acesta:

"ALBUM DE FAMILIE \ volumul II.

COLECŢIA AUTOfcl ROMÂNI CONTEMPORANI
Sub tipar:

NICOLAE ŢĂMBRESCU “ETERNELE IUBIRI" (Prima furtună) proză scurtă şi versuri... în proză.
S-a născut la 10 februarie 1947 în Cluj- Napoca. A absolvit Liceul “George Bariţiu” şi Facultatea de Filologie. A fost profesoară de limba română la şcoala Ajutătoare nr. 1 din Cluj-Napoca. în prezent este vicepreşedinta Cenaclului Literar al Cadrelor Didactice “Octavian Goga” unde activează încă din anul 1980. A început să scrie poezii la vârsta de 10 ani. Are un volum de versuri în manuscrisul numit “Lumina cugetului”, iar în prezent scrie proză.
“ALBUM DE FAMILIE” este primul dintr-o serie de trei volume.